

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (penktoji kolegija) SPRENDIMAS

2021 m. balandžio 29 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Aplinka – Direktyva 2003/87/EB – Šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema – 3 straipsnio e punktas – Įrenginio sąvoka – 3 straipsnio f punktas – Operatoriaus sąvoka – I priedo 2 ir 3 punktas – Jungimo taisyklė – Įrenginio veiklos pajėgumų padidinimas – Pramonės įmonės savininko įvykdytas elektros energijos ir šilumos kogeneracijos įrenginio perleidimas – Elektros energijos tiekimo sutartis tarp perleidžiančiosios ir perimančiosios įmonių – Šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų leidimo atnaujinimas“

Byloje C-617/19

dėl *Tribunale amministrativo regionale per il Lazio* (Lacijaus regiono administracinis teismas, Italija) 2019 m. kovo 13 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2019 m. rugpjūčio 14 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Granarolo SpA

prieš

Ministero dell’Ambiente e della Tutela del Territorio e del Mare,

Ministero dello Sviluppo economico,

Comitato nazionale per la gestione della direttiva 2003/87/CE e per il supporto nella gestione delle attività di progetto del protocollo di Kyoto,

dalyvaujant

E.ON Business Solutions Srl, buvusiai *E.ON Connecting Energies Italia Srl*,

TEISINGUMO TEISMAS (penktoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas E. Regan (pranešėjas), teisėjai M. Ilešič ir C. Lycourgos,

generalinis advokatas H. Saugmandsgaard Øe,

posėdžio sekretorius R. Schiano, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2020 m. rugsėjo 17 d. posėdžiui,

* Proceso kalba: italų.

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *Granarolo SpA*, atstovaujamos *avvocato* A. Stalteri,
- *E.ON Business Solutions Srl*, atstovaujamos *avvocati* C. Vivani ir F. Triveri,
- Italijos vyriausybės, atstovaujamos G. Palmieri, padedamos *avvocato dello Stato* G. Palatiello,
- Čekijos vyriausybės, atstovaujamos M. Smolek, J. Vláčil ir L. Dvořáková,
- Europos Komisijos, atstovaujamos A. C. Becker ir G. Gattinara,

susipažinęs su 2020 m. gruodžio 10 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2003 m. spalio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/87/EB, nustatančios šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą Bendrijoje ir iš dalies keičiančios Tarybos direktyvą 96/61/EB (OL L 275, 2003, p. 32; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 7 t., p. 631), iš dalies pakeistos 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/29/EB (OL L 140, 2009, p. 63; toliau – Direktyva 2003/87), 3 straipsnio e punkto ir I priedo išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Granarolo SpA* ginčą su *Ministero dell’Ambiente e della Tutela del Territorio e del Mare* (Aplinkos, teritorijų ir jūros apsaugos ministerija, Italija), *Ministero dello Sviluppo economico* (Ekonominės plėtros ministerija, Italija) ir *Comitato nazionale per la gestione della direttiva 2003/87/CE e per il supporto nella gestione delle attività di progetto del protocollo di Kyoto* (Nacionalinis komitetas, skirtas Direktyvai 2003/87/EB įgyvendinti ir paramai vykdant projektinę veiklą pagal Kioto protokolą teikti, Italija; toliau – ATLPS komitetas) dėl prašymo atnaujinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų leidimą, kurį turi *Granarolo* dėl vieno iš jos įrenginių, priklausančių Europos Sąjungos šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemai (toliau – ATLPS), atmetimo.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

- 3 Direktyvos 2003/87 2 straipsnio „Taikymo sritis“ 1 dalyje numatyta:

„Ši direktyva taikoma I priede nurodytoms veikloms, kurias vykdant išmetamos šiltnamio efektą sukeliančios dujos, ir II priede išvardytoms šiltnamio efektą sukeliančioms dujoms.“

4 Šios direktyvos 3 straipsnyje „Sąvokų apibrėžimai“ nustatyta:

„Šioje direktyvoje taikomi šie sąvokų apibrėžimai:

<...>

e) „įrenginys“ – tai stacionarusis techninis įrenginys, kuriame vykdoma viena arba daugiau iš I priede išvardytų veiklų ir bet kokios su ja susijusios kitos veiklos, kurios techniniu požiūriu yra susijusios su toje vietoje vykdoma veikla ir kurios galėtų turėti įtakos emisijoms ir teršimui;

f) „operatorius“ – tai bet koks asmuo, kuris valdo ar kontroliuoja įrenginį arba, jeigu tai numatyta nacionalinės teisės aktuose, kuriam dėl techninės įrenginio veiklos buvo suteikti sprendžiamieji ekonominiai įgaliojimai;

<...>“

5 Minėtos direktyvos 4 straipsnyje „Šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų leidimai“ nurodyta:

„Valstybės narės užtikrina, kad nuo 2005 m. sausio 1 d. jok[s] įrenginys nevykdytų I priede išvardytos veiklos, kurią vykdant išmetamos su ja susijusios šiltnamio efektą sukeliančios dujos, jeigu įrenginio operatorius neturi kompetentingos institucijos pagal 5 ir 6 straipsnį išduoto leidimo arba jeigu įrenginiui pagal 27 straipsnį netaikomi [ATLPS] reikalavimai. Tai taip pat taikoma ir 24 straipsnyje nurodytiems įrenginiams.“

6 Direktyvos 2003/87 6 straipsnio „Šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų leidimo sąlygos ir jo turinys“ 1 dalyje nustatyta:

„Kompetentinga institucija išduoda šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimą, kuriuo suteikiamas įgaliojimas iš viso įrenginio arba jo dalies išmesti šiltnamio efektą sukeliančias dujas, jeigu ji yra įsitikinusi, kad operatorius sugebės stebėti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas ir pranešti apie jas.

Leidimą išmesti šiltnamio efektą sukeliančias dujas galima taikyti vienam arba keliems toje pačioje vietoje to paties operatoriaus eksploatuojamiems įrenginiams.

Kompetentinga institucija bent kas penkerius metus peržiūri šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų leidimą ir padaro visus reikiamus pakeitimus.“

7 Šios direktyvos 7 straipsnyje „Su įrenginiais susiję pakeitimai“ nustatyta:

„Operatorius kompetentingą instituciją informuoja apie visus numatomus įrenginio pobūdžio ar veikimo pakeitimus arba jo pajėgumų išplėtimą, arba žymų jų sumažinimą, dėl ko gali tekti atnaujinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų leidimą. Reikiamais atvejais kompetentinga institucija atnaujina leidimą. Jeigu keičiasi įrenginio operatoriaus tapatybė, kompetentinga institucija atnaujina leidimą, kuriame įrašo naujo operatoriaus pavadinimą ir adresą.“

8 Minėtos direktyvos I priedo „Veiklos, kuriai taikoma ši direktyva, kategorijos“ 2 ir 3 punktuose nurodyta:

„2. Toliau nurodyti slenkstiniai dydžiai nusako gamybos pajėgumus arba našumą. Jei tame pačiame įrenginyje vykdoma tos pačios kategorijos kelių rūšių veikla, tokių veiklos rūšių pajėgumai sudedami.

3. Jei norima apskaičiuoti įrenginio bendrą nominalų šiluminį našumą siekiant nustatyti, ar jį galima įtraukti į [ATLPS], sudedamas visų jo techninių mazgų, kuriuose deginamas kuras, nominalus šiluminis našumas. <...>“
- 9 Šiame I priede yra pateikta lentelė, kurioje išvardytos veiklos rūšys, kurioms taikoma Direktyva 2003/87. Be kita ko, nurodytas „[k]uro deginimas įrenginiuose, kurių visas nominalus šiluminis našumas didesnis nei 20 MW (išskyrus įrenginiuose, skirtuose pavojingų arba komunalinių atliekų deginimui)“.

Italijos teisė

- 10 2013 m. kovo 13 d. *decreto legislativo*° n. 30 – *Attuazione della direttiva 2009/29/CE che modifica la direttiva 2003/87/CE al fine di perfezionare ed estendere il sistema comunitario per lo scambio di quote di emissione di gas a effetto serra* (Įstatyminis dekretas Nr. 30 dėl Direktyvos 2009/29/EB, iš dalies keičiančios Direktyvą 2003/87/EB, siekiant patobulinti ir išplėsti Bendrijos šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą, įgyvendinimo; GURI, Nr. 79, 2013 m. balandžio 4 d.; toliau – Įstatyminis dekretas Nr. 30/2013) 3 straipsnio 1 dalies t ir v punktuose sąvokos „operatorius“ ir „įrenginys“, kaip jos suprantamos pagal šį įstatyminį dekretą, apibrėžtos analogiškai kaip Direktyvoje 2003/87.
- 11 Įstatyminio dekreto Nr. 30/2013 13 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad joks įrenginys negali vykdyti šio dekreto I priede nurodytos veiklos, dėl kurios išmetamos šiltnamio efektą sukeliančios dujos, negavus ATLPS komiteto išduoto leidimo.
- 12 Šio įstatyminio dekreto 15 straipsnis susijęs su tokio emisijų leidimo išdavimu, sąlygomis ir turiniu.
- 13 Minėto įstatyminio dekreto 16 straipsnyje nustatyta, kad operatorius ATLPS komitetui praneša apie visus su operatoriaus tapatybe, įrenginio pobūdžiu ir veikimu susijusius pokyčius, reikšmingą jo pajėgumų padidinimą ar sumažinimą.
- 14 Įstatyminio dekreto Nr. 30/2013 38 straipsnyje numatyta „mažųjų teršėjų“ sistema, skirta išmetamam CO₂ stebėti ir kontroliuoti.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 15 *Granarolo* yra bendrovė, veikianti šviežio pieno pramonės ir pieno produktų gamybos bei platinimo srityje. Italijoje, Pasturago di Vernate, ji turi gamybos padalinį, sudarytą iš įvairių skyrių; joje yra šiluminė elektrinė, gaminanti perdirbimo procesui reikalingą šilumos energiją.
- 16 Šiai šiluminei elektrinei *Granarolo*, kaip reikalaujama pagal Direktyvos 2003/87 4 straipsnį, buvo gavusi šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų leidimą dėl kuro deginimo įrenginiuose, kurių visas nominalus šiluminis našumas didesnis nei 20 MW. Be to, pagal nacionalinę teisę dėl šio padalinio jai yra taikoma „mažųjų teršėjų“ sistema, skirta išmetamam CO₂ stebėti ir kontroliuoti.
- 17 2013 m. *Granarolo* savo gamybos padalinio pramoninėje teritorijoje pastatė elektros energijos ir šilumos, skirtų maisto produktų gamybai, kogeneracijos įrenginį, kurio visas nominalus šiluminis našumas mažesnis nei 20 MW; ATLPS komitetas atnaujino šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų leidimą, kaip suprantama pagal šios direktyvos 7 straipsnį.

- 18 2017 m. *Granarolo* perleido kogeneracijos įrenginį įmonei *E.ON Connecting Energies Italia Srl*, kuri specializuojasi energetikos sektoriuje (toliau – E.ON), ir sudarė su ja elektros energijos ir šilumos tiekimo sutartį. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo teigimu, šioje sutartyje, be kita ko, buvo numatyta E.ON pareiga gauti *Granarolo* sutikimą, siekiant atlikti su kogeneracijos įrenginiu susijusius darbus, kompensacija *Granarolo* naudai, jei būtų nesilaikoma minimalių tiekinių energijos kiekių, tiekiamos energijos kainos sumažinimas po dešimties metų ir šešių mėnesių nuo sutarties įsigaliojimo, taip pat galimybė *Granarolo* atpirkti kogeneracijos įrenginį.
- 19 Po šio perleidimo *Granarolo* pateikė ATLPS komitetui prašymą atnaujinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų leidimą, manydama, kad su kogeneracijos įrenginiu, kuris nebebuvo jos ar jos vardu eksploatuojamas, susijusi emisija turi būti atimta iš jos išmetamo CO₂ kiekio.
- 20 Kadangi šis prašymas 2018 m. birželio 6 d. ATLPS komiteto sprendimu buvo atmestas, *Granarolo* kreipėsi į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusi teismą. Šioje byloje E.ON įstojo į bylą palaikyti *Granarolo* reikalavimų.
- 21 Grįsdama savo ieškinį *Granarolo* tvirtina, kad ATLPS komitetas pažeidė pagal Direktyvą 2003/87 kylančius reikalavimus, nes savo sprendimą atmesti prašymą motyvavo tolesne formalia kogeneracijos įrenginio ir gamybos padalinio sąsaja.
- 22 Iš tiesų gamybos padalinys ir kogeneracijos įrenginys negali dėl sujungimo energijos tiekimo tikslais būti laikomi vienu įrenginiu, nes struktūriniu ir funkciniu požiūriu abu yra savarankiški.
- 23 Be to, pagal šios direktyvos 3 straipsnio f punktą ir 6 straipsnį šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų leidimas išduodamas operatoriui, turinčiam įrenginio valdymo įgaliojimus, taigi galinčiam vykdyti emisijų kontrolę ir stebėseną. Nagrinėjamu atveju, remdamasis klaidingu *Granarolo* ir E.ON sudarytos energijos tiekimo sutarties aiškinimu, ATLPS komitetas padarė išvadą, kad *Granarolo* išsaugojo įgaliojimus valdyti ir kontroliuoti kogeneracijos įrenginio emisijas. Iš tiesų ši sutartis nedaro poveikio E.ON galimybei savarankiškai vykdyti energijos gamybos veiklą ir tiekti elektros energiją į viešąjį tinklą, todėl net jei *Granarolo* turėtų priimti mažesnę kogeneracijos įrenginio pagamintos energijos kiekį, ši aplinkybė neturi poveikio šio įrenginio šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų kiekiui.
- 24 Be to, 2018 m. birželio 6 d. ATLPS komiteto sprendime neteisingai aiškinama šios direktyvos I priede numatyta emisijos šaltinių jungimo taisyklė, nes ji taikoma tik situacijoms, kai keli techniniai objektai sudaro tą patį įrenginį, o ne tais atvejais, kai, kaip šiuo atveju, yra keli atskiri įrenginiai.
- 25 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teisme atsakovės pagrindinėje byloje tvirtina, kad kogeneracijos įrenginio perleidimas E.ON neturėjo įtakos įrenginio konfigūracijai ir kad išlieka funkcinis ryšys tarp šio kogeneracijos įrenginio ir *Granarolo* gamybos padalinio. Konkrečiai kalbant, jos pažymi, kad šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų leidimas ir įrenginio, kaip jis suprantamas pagal Direktyvos 2003/87 3 straipsnio e punktą, buvimas yra neatsiejami vienas nuo kito. Logiška, kad prieš apibrėžiant operatorių reikia apibrėžti įrenginį, todėl neturi reikšmės, jeigu nesutampa tokio leidimo turėtojas ir faktinis gamybos padalinio vidaus techninio įrenginio operatorius.

- 26 Jeigu kogeneracijos įrenginys, kaip šiuo atveju, yra techniškai susijęs su gamybos padaliniu ir gali turėti įtakos bendroms emisijoms, jis kartu su šiuo padaliniu turi būti laikomi vienu įrenginiu, taigi jam turi būti suteiktas vienas leidimas, nepaisant to, kad kogeneracijos įrenginys yra už pramoninės teritorijos ribų.
- 27 Be to, atsakovės pagrindinėje byloje tvirtina, kad, atsižvelgiant į *Granarolo* ir E.ON sudarytos elektros energijos tiekimo sutarties sąlygas, pirmoji išlaikė sprendžiamuosius ekonominius įgaliojimus dėl techninio kogeneracijos įrenginio eksploatavimo, todėl lieka šio įrenginio operatoriumi, kaip suprantama pagal Direktyvos 2003/87 3 straipsnio f punktą.
- 28 Be to, laikantis priešingos pozicijos, būtų pažeista šios direktyvos I priedo 2 ir 3 punktuose įtvirtinta jungimo taisyklė, kuria būtų siekiama išvengti situacijos, kai pernelyg didelis emisijos šaltinių suskaidymas galėtų lemti daugumos mažų ar vidutinio dydžio įrenginių neįtraukimą į ATLPS taikymo sritį.
- 29 Pagrindinėje byloje nagrinėjamam kogeneracijos įrenginiui, kurio galia mažesnė nei 20 MW, nereikia šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų leidimo ir jis nepatenka į ATLPS reglamentavimo taikymo sritį. Vis dėlto, perleidus šį kogeneracijos įrenginį sumažėjo *Granarolo* gamybos padalinio metinės emisijos, už kurias kompensuojama apyvartiniais taršos leidimais.
- 30 Nors pagal energijos tiekimo sutarties sąlygas *Granarolo* padėtis yra palankesnė nei E.ON, bet koks aiškinimas, kad pradinis įrenginys buvo išskaidytas į du įrenginius, lemtų taisyklių CO₂ emisijų srityje apėjimą.
- 31 Šiomis aplinkybėmis *Tribunale amministrativo regionale per il Lazio* (Lacijaus regiono administracinis teismas, Italija) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar [Direktyvos 2003/87] 3 straipsnio e punkte vartojamą sąvoką „įrenginys“ reikia aiškinti taip, kad ji apima ir tokį atvejį, koks nagrinėjamas, kai pareiškėjos pramoninėje teritorijoje pastatytas kogeneratorius, skirtas energijos tiekimui jos gamybos padaliniui užtikrinti, perleidžiant įmonės veiklos dalį buvo perleistas kitai bendrovei, kuri specializuojasi energetikos srityje, pagal sutartį, kurioje buvo numatytas, pirma, įrenginio, kuris tuo pat metu gamina šilumą ir elektros energiją, sertifikatų, dokumentų, atitikties deklaracijų, licencijų, koncesijų ir leidimų, kurių reikia įrenginio eksploatacijai ir bendrovės veiklai vykdyti, perleidimas perimančiajai bendrovei, jai palankios sklypo užstatymo teisės įrenginio valdymui ir techninei priežiūrai tinkamoje pramonės objekto zonoje suteikimas, teisės naudoti įrenginį kaip kogeneratorių su išimtinė teise į gretimas zonas suteikimas ir, antra, nuostata, kad perimančioji įmonė perleidžiančiajai bendrovei 12 metų tiesis to įrenginio pagamintą energiją už sutartyje nustatytas kainas?

2. Ar sąvoka „techniniu požiūriu <...> susijusi“, vartojama [Direktyvos 2003/87] 3 straipsnio e punkte, gali būti laikoma apimančia tokį kogeneratoriaus ir gamybos padalinio ryšį, kad šis gamybos padalinys, priklausantis kitam subjektui ir naudojantis kogeneratorių privilegijuotomis sąlygomis energijos tiekimo tikslais (prijungimas per energijos paskirstymo tinklą; konkreti tiekimo sutartis su įrenginį perimančia energetikos bendrove, kuri įsipareigoja gamybos padaliniui tiekti mažiausią garantuotą elektros energijos kiekį arba kompensuoti sumą, lygią elektros energijos tiekimo kainos ir sutartyje numatytų kainų skirtumui, taikyti energijos tiekimo nuolaidas praėjus dešimčiai su puse metų po sutarties sudarymo, suteikti perleidžiančiajai įmonei

teisę bet kuriuo metu atpirkti kogeneratorių, reikalavimas gauti perleidžiančiosios įmonės leidimą darbams kogeneratoriuje vykdyti), gali toliau vykdyti savo veiklą net ir nutraukus energijos tiekimą, kogeneratoriaus gedimo atveju ar jam nustojus veikti?

3. Ar tuo atveju, kai energijos gamybos įrenginio statytojas, kuris yra pramonės įmonės, esančios toje pačioje pramoninėje teritorijoje, savininkas, faktiškai perleidžia energijos gamybos įrenginį kitai energetikos srityje besispecializuojančiai bendrovei dėl efektyvumo priežasčių, galimybė pašalinti atitinkamą įrenginio išmetamą kiekį iš pramonės įmonės savininko [emisijų] leidimo perleidus šį įrenginį ir dėl to galimas tokių emisijų neįtraukimas į [ATLPS], kuri lemia tai, kad atskirai vertinamas energijos gamybos įrenginys neviršijo „mažiems teršėjams“ nustatytos ribos, yra taršos šaltinių jungimo taisyklės, nustatytos Direktyvos [2003/87] I priede, pažeidimas arba, atvirkščiai, tai yra paprasta ir teisėta operatorių organizacinių sprendimų pasekmė, kuri nėra draudžiama pagal [ATLPS]?”

Dėl prejudicinių klausimų

- 32 Pirmiausia reikia priminti, kad pagal SESV 267 straipsnyje įtvirtintą nacionalinių teismų ir Teisingumo Teismo bendradarbiavimo procedūrą pastarasis turi pateikti nacionaliniam teismui naudingą atsakymą, kuris leistų šiam išspręsti nagrinėjamą bylą. Tokiu atveju Teisingumo Teismui gali tekti performuluoti jam pateiktus klausimus (2016 m. spalio 26 d. Sprendimo *Yara Suomi ir kt.*, C-506/14, EU:C:2016:799, 29 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 33 Tai, kad nacionalinis teismas formaliai pateikė prašymą priimti prejudicinį sprendimą, nurodydamas tam tikras Sąjungos teisės nuostatas, nereiškia, kad Teisingumo Teismas negali pateikti šiam teismui visų aiškinimo aspektų, kurie gali būti naudingi sprendimui šio teismo nagrinėjamoje byloje priimti, neatsižvelgiant į tai, ar jis juos nurodė savo pateiktuose klausimuose. Šiuo atžvilgiu Teisingumo Teismas turi iš visos nacionalinio teismo pateiktos informacijos, ypač iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą motyvuojamosios dalies, atrinkti aiškintinus Sąjungos teisės klausimus, atsižvelgdamas į bylos dalyką (2018 m. birželio 27 d. Sprendimas *Turbogás*, C-90/17, EU:C:2018:498, 25 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 34 Šiuo atveju ginčas pagrindinėje byloje susijęs su tuo, kad ATLPS komitetas atmetė *Granarolo* prašymą atnaujinti jos šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų leidimą po to, kai ji perleido toje pačioje pramoninėje teritorijoje kaip ir jos maisto gamybos padalinys esantį jai priklausantį kogeneracijos įrenginį energetikos sektoriuje besispecializuojančiai įmonei E.ON, sudarydama su ja energijos tiekimo sutartį.
- 35 Kaip matyti iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, prašymas atnaujinti leidimą buvo atmestas motyvuojant tuo, kad, atsižvelgiant, be kita ko, į *Granarolo* ir E.ON sudarytos energijos tiekimo sutarties sąlygas gamybos padalinys išliko funkciškai susijęs su kogeneracijos įrenginiu, todėl abu sudaro vieną įrenginį, kaip jis suprantamas pagal Direktyvos 2003/87 3 straipsnio e punktą, ir po perleidimo *Granarolo* liko kogeneracijos įrenginio operatoriumi, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 3 straipsnio f punktą. Be to, kyla klausimas, ar patenkinus minėtą atnaujinimo prašymą būtų pažeista minėtos direktyvos I priedo 2 ir 3 punktuose įtvirtinta jungimo taisyklė ir tai leistų išvengti ATLPS taisyklių taikymo.
- 36 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad savo klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2003/87 3 straipsnio e ir f punktai, siejami su šios direktyvos I priedo 2 ir 3 punktais,

gali būti aiškinami taip, kad pagal juos draudžiama, jog gamybos padalinio, kurioje yra šiluminė elektrinė, kurios veikla patenka į šio I priedo taikymo sritį, savininkui pagal šios direktyvos 7 straipsnį galėtų būti atnaujintas šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų leidimas, kai jis perleido kogeneracijos įrenginį, esantį toje pačioje pramoninėje teritorijoje kaip ir šis gamybos padalinys ir kurio veiklos pajėgumai nesiekia minėtame I priede numatytos ribos, įmonei, besispecializuojančiai energijos sektoriuje, sudarydamas su šia įmone sutartį, kurioje, be kita ko, numatyta, kad šio kogeneracijos įrenginio pagaminta energija bus tiekiamą minėtam padalinii.

- 37 Šiuo atveju šio sprendimo tikslais reikia pažymėti, kad, kaip matyti iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, pagrindinėje byloje nagrinėjamas padalinys yra pieno produktų gamybos padalinys, gamybos proceso tikslais turintis šiluminę elektrinę, kurios visas nominalus šiluminis našumas didesnis nei 20 MW, taigi vykdo veiklą, nurodytą Direktyvos 2003/87 I priede. Kalbant apie kogeneracijos įrenginį, visas jo nominalus šiluminis našumas yra mažesnis nei 20 MW, todėl jis vienas nelaikomas vykdančiu tame priede nurodytą veiklą.
- 38 Pirma, dėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo klausimo, ar pagrindinėje byloje nagrinėjamas kogeneracijos įrenginys ir gamybos padalinys dėl jų tarpusavio ryšio sudaro vieną įrenginį, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 3 straipsnio e punktą, reikia priminti, kad šioje nuostatoje sąvoka „įrenginys“ apibrėžiama kaip stacionarusis techninis įrenginys, kuriame vykdoma viena arba daugiau iš I priede išvardytų veiklų rūšių ir bet kokios su ja (jomis) susijusios kitos veiklos rūšys, kurios techniniu požiūriu yra susijusios su toje vietoje vykdoma veikla ir galėtų turėti įtakos emisijoms ir teršimui.
- 39 Vadinas, remiantis minėtoje nuostatoje nurodytais kriterijais, viena vertus, pagrindinėje byloje nagrinėjamas kogeneracijos įrenginys gali sudaryti vieną įrenginį tik su gamybos padalinio šilumine elektrine ir, kita vertus, taip gali būti tik su sąlyga, kad šiame kogeneracijos įrenginyje vykdoma deginimo veikla yra tiesiogiai susijusi su šios šiluminės elektrinės veikla, vykdoma gamybos padalinio teritorijoje, kad jos yra techniškai susijusios ir ta deginimo veikla gali turėti poveikio emisijoms ir taršai.
- 40 Pirmiausia reikia konstatuoti, kad iš paties šių kriterijų pobūdžio matyti, jog pagal juos reikalaujama atlikti materialaus pobūdžio vertinimą. Taigi klausimas, ar šie kriterijai, visų pirma susiję su techninio ryšio buvimu, su kuriuo būtent susiję prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo klausimai, yra tenkinami tokiomis aplinkybėmis, kokios susiklostė pagrindinėje byloje, negali priklausyti nuo perleidžiančiųjų ir perimančiųjų įmonių sutartinių nuostatų.
- 41 Be to, neginčijama, kad su poveikiu emisijoms ir taršai susijęs kriterijus tenkinamas, nes kogeneracijos įrenginys išmeta šiltnamio efektą sukeliančias dujas.
- 42 Dėl kitų Direktyvos 2003/87 3 straipsnio e punkte numatytų kriterijų Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad veikla yra tiesiogiai susijusi su veikla, patenkančia į šios direktyvos I priedo taikymo sritį, jeigu ji būtina pastarajai vykdyti ir ši tiesioginė sąsaja, be kita ko, pasireiškia tuo, kad egzistuoja techninis ryšys tokiomis aplinkybėmis, kai atitinkama veikla yra įtraukta į bendrą veiklos, kuriai taikomas šis I priedas, techninį procesą (šiuo klausimu žr. 2016 m. birželio 9 d. Sprendimo *Elektricitets Produktiemaatschappij Zuid-Nederland EPZ*, C-158/15, EU:C:2016:422, 30 punktą).
- 43 Vadinas, viena vertus, pagal tiesioginės sąsajos tarp atitinkamų veiklos rūšių sąlygą reikalaujama, kad esant tokiai situacijai, kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje, kogeneracijos veikla būtų vykdoma siekiant vykdyti kuro deginimo veiklą gamybos padalinio šiluminėje elektrinėje.

- 44 Todėl ši sąlyga negali būti įvykdyta, jeigu, kaip per posėdį Teisingumo Teisme teigė *Granarolo* ir Europos Komisija, ši kogeneracijos veikla buvo išimtinai skirta *Granarolo* įmonėje vykdomai maisto gamybai, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.
- 45 Kita vertus, pagal sąlygą, susijusią su techninio ryšio, kuriuo pasireiškia minėta tiesioginė sąsaja, buvimu, reikalaujama, kad, kaip savo išvados 57 punkte iš esmės pažymėjo generalinis advokatas, ryšys tarp atitinkamų veiklos rūšių prisidėtų prie veiklos, kuriai taikomas Direktyvos 2003/87 I priedas, bendro techninio proceso vientisumo.
- 46 Tokia išvada negali būti daroma remiantis vien tuo, kad, kaip paprastai būna bet kokios pramoninės veiklos atveju, atitinkamos veiklos rūšys yra susijusios dėl energijos tiekimo. Iš tiesų, nors negalima atmesti galimybės, kad tokio pobūdžio sąsaja gali būti laikoma apimančia techninį ryšį, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 3 straipsnio e punktą, taip gali būti tik su sąlyga, kad ji reiškia konkrečią ir specifinę integraciją į patį veiklos, kuriai taikomas šios direktyvos I priedas, techninį procesą.
- 47 Nagrinėjamu atveju iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos matyti, o tai, beje, patvirtina antrojo prejudicinio klausimo formuluotė, kad *Granarolo* gamybos padalinys, konkrečiai kalbant, šiluminė elektrinė, tiekianti šiai gamybai reikalingą šilumą, galėtų toliau vykdyti savo veiklą net nutraukus kogeneracijos įrenginio gaminamos elektros energijos ir šilumos tiekimą arba sutrikus ar nutrūkus šio įrenginio veiklai.
- 48 Taigi, kadangi kogeneracijos įrenginio ir gamybos padalinio ryšys neprisideda prie šio padalinio šiluminėje elektrinėje vykdomos veiklos techninio proceso vientisumo ir todėl, su sąlyga, kad tai patikrins prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, Direktyvos 2003/87 3 straipsnio e punkte numatyti kriterijai nėra tenkinami, kogeneracijos įrenginys ir šiluminė elektrinė negali būti laikomi vienu įrenginiu, kaip suprantama pagal šią nuostatą.
- 49 Antra, dėl klausimo, ar perleidus kogeneracijos įrenginį E.ON *Granarolo* lieka jo operatoriumi, reikia priminti, kad, viena vertus, šios direktyvos 6 straipsnio 1 dalies, susijusios su šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų leidimų išdavimo sąlygomis, pirmoje pastraipoje numatyta, kad kompetentinga institucija išduoda tokį leidimą išmesti tokias dujas iš viso įrenginio arba jo dalies, jeigu mano, kad operatorius gali stebėti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas ir pranešti apie jas, ir – antroje pastraipoje – kad leidimą išmesti šiltnamio efektą sukeliančias dujas galima taikyti vienam arba keliems toje pačioje vietoje to paties operatoriaus eksploatuojamiems įrenginiams. Be to, pagal minėtos direktyvos 7 straipsnį prirėkus ši institucija atnaujina leidimą, atsizvelgdama į operatoriaus jai pateiktą informaciją apie atitinkamo įrenginio pakeitimus. Kita vertus, tos pačios direktyvos 3 straipsnio f punkte operatorius apibrėžtas kaip bet koks asmuo, kuris valdo ar kontroliuoja įrenginį arba, jeigu tai numatyta nacionalinės teisės aktuose, turi sprendžiamuosius ekonominius įgaliojimus dėl techninės įrenginio veiklos.
- 50 Kaip matyti iš šių nuostatų, tokiomis aplinkybėmis, kaip nagrinėjamos pagrindinėje byloje, kai gamybos padalinio savininkas perleido energetikos sektoriuje besispecializuojančiai įmonei kogeneracijos įrenginį, esantį toje pačioje pramoninėje teritorijoje kaip ir minėtas padalinys, reikia išsiaiškinti, ar dėl šio perleidimo šis savininkas nustojo kontroliuoti šio kogeneracijos įrenginio veiklą, taigi ir dėl jos susidarantį šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas. Jeigu taip, po minėto perleidimo tas savininkas negali būti laikomas minėto kogeneracijos įrenginio operatoriumi, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2003/87 3 straipsnio f punktą.

- 51 Šiuo klausimu, kaip savo išvados 45 punkte pažymėjo generalinis advokatas, siekiant nustatyti tokio kogeneracijos įrenginio operatorių reikia, be kita ko, atsižvelgti į perleidėjui ir perėmėjui taikomas sutarties sąlygas.
- 52 Nagrinėjamu atveju, atsižvelgiant į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo pateiktą informaciją, remiantis E.ON ir *Granarolo* sutarties nuostatomis negalima daryti išvados, kad pastaroji išsaugojo pagrindinėje byloje nagrinėjamo kogeneracijos įrenginio veiklos, taigi ir dėl jos išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų, kontrolę.
- 53 Iš tiesų, pirma, kaip matyti iš pirmojo prejudicinio klausimo formuluotės, *Granarolo* perdavė kogeneracijos įrenginio nuosavybės teisę E.ON ir šiuo tikslu perleido jai visus dokumentus, reikalingus šiam įrenginiui eksploatuoti ir vykdyti jame veiklą.
- 54 Kita vertus, pagal *Granarolo* ir E.ON energijos tiekimo sutartį pastaroji gali padidinti kogeneracijos įrenginio veiklos apimtį ir tiekti pagamintą elektros energiją į viešąjį tinklą. Ji taip pat gali sumažinti gaminamos energijos kiekį, su sąlyga, kad nepatiekusi sutartyje nurodyto minimalaus energijos kiekio, kompensuos sumą, lygią energijos tiekimo rinkos įkainių ir sutartyje numatytų kainų skirtumui. Vis dėlto tokio sutartinio pobūdžio kompensavimo mechanizmo negalima prilyginti *Granarolo* suteiktiems sprendžiamiesiems ekonominiams įgaliojimams dėl kogeneracijos įrenginio techninės veiklos, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2003/87 3 straipsnio f punkto pabaigą.
- 55 Be to, reikia konstatuoti, kad ir kitos sutarties sąlygos, kurias nurodo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, be kita ko, susijusios su energijos pardavimo kaina, *Granarolo* turima pasirinkimo atpirkti teise arba būtinybe gauti jos leidimą siekiant atlikti su kogeneracijos įrenginiu susijusius darbus, nesuteikia *Granarolo* minėto įrenginio veiklos kontrolės, kaip reikalaujama pagal direktyvos 3 straipsnio f punktą, ir todėl vien šios sąlygos nesuteikia jai galimybės bendrai nustatyti ar stebėti dėl šio įrenginio veiklos išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio.
- 56 Taigi iš šio sprendimo 52–55 punktuose pateiktų argumentų matyti, kad, su sąlyga, jog tai patikrins prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, *Granarolo* bet kuriuo atveju nebėra kogeneracijos įrenginio operatorius, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2003/87 3 straipsnio f punktą, todėl turi teisę į šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų leidimo atnaujinimą pagal šios direktyvos 7 straipsnį.
- 57 Toks šio leidimo atnaujinimas negali reikšti, kad apeinamos ATLPS taisyklės.
- 58 Iš tiesų, pirma, reikia konstatuoti, kad atnaujinus leidimą nebūtų pažeista jungimo taisyklė, nustatyta šios direktyvos I priedo 2 ir 3 punktuose.
- 59 Šiame I priede, kaip matyti iš jo pavadinimo, nurodytos veiklos kategorijos, kurioms taikoma minėta direktyva, kaip numatyta jos 2 straipsnio 1 dalyje. Konkrečiai kalbant, jungimo taisyklė – tai išsamiai nurodytos sąlygos, kuriomis reikia įvertinti, ar įrenginyje vykdoma veikla, visų pirma kuro deginimas, siekia minėtame I priede nustatytas ribas, siekiant nuspręsti, ar šis įrenginys turi būti įtrauktas į ATLPS.
- 60 Kaip konstatuota šio sprendimo 48 punkte, šiluminė elektrinė ir kogeneracijos įrenginys, kaip antai nagrinėjami pagrindinėje byloje, yra du atskiri vienetai ir nėra tas pats įrenginys, kaip suprantama pagal Direktyvos 2003/87 3 straipsnio e punktą.

- 61 Be to, neginčijama, kad net perleidus kogeneracijos įrenginį E.ON, gamybos padalinio turima šiluminė elektrinė ir toliau priklauso ATLPS, nes visas jos nominalus šiluminis našumas viršija šios direktyvos I priede nurodytą 20 MW ribą.
- 62 Be to, reikia pažymėti, kad jungimo taisyklė susijusi su įrenginyje vykdomos veiklos pajėgumų apskaičiavimo tvarka ir pagal ją, atsižvelgiant į šio sprendimo 49 punkte primintas sąlygas, nesiekama nustatyti šio įrenginio operatoriaus tapatybės. Taigi šiuo atveju, priešingai, nei, atrodo, teigia atsakovės pagrindinėje byloje, tokia taisyklė negali lemti nei *Granarolo* pripažinimo pagrindinėje byloje nagrinėjamo kogeneracijos įrenginio operatoriumi, nes ji nebegali būti laikoma kontroliuojančia šio įrenginio veiklą ir dėl to nebegali užtikrinti šios veiklos sukeltamos šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos stebėsenos, nei atimti iš *Granarolo* teisės prašyti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų leidimo atnaujinimo.
- 63 Antra, reikia priminti, kad sukčiavimo ir piktnaudžiavimo teise draudimo principas yra bendrasis Sąjungos teisės principas, kurio teisės subjektai privalo laikytis. Iš tiesų Sąjungos teisės aktų taikymas negali būti išplėstas tiek, kad apimtų veiksmus, atliekamus turint tikslą sukčiaujant arba piktnaudžiaujant pasinaudoti Sąjungos teisėje numatytais privalumais (2020 m. spalio 28 d. Sprendimo *Kreis Heinsberg*, C-112/19, EU:C:2020:864, 46 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 64 Konkrečiai kalbant, draudimo piktnaudžiauti principu siekiama uždrausti visiškai dirbtinius, ekonomiškai nepagrįstus darinius, kuriais siekiama vienintelio tikslo – gauti nepagrįstos naudos (pagal analogiją žr. 2020 m. birželio 18 d. Sprendimo *KrakVet Marek Batko*, C-276/18, EU:C:2020:485, 84 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 65 Vis dėlto niekas Teisingumo Teismui pateiktoje bylos medžiagoje neleidžia manyti, kad šiuo atveju buvo piktnaudžiaujama ar sukčiaujama, be kita ko, kad buvo sukurtas visiškai dirbtinis darinys. Konkrečiai kalbant, šioje bylos medžiagoje nėra jokios informacijos, galinčios sukelti abejonių dėl savarankiškos ekonominės veiklos, kurią vykdo pagrindinėje byloje nagrinėjamą kogeneracijos įrenginį perėmusi įmonė.
- 66 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pateiktus klausimus reikia atsakyti, kad Direktyvos 2003/87 3 straipsnio e ir f punktai, siejami su šios direktyvos I priedo 2 ir 3 punktais, turi būti aiškinami taip, kad pagal juos nedraudžiama, jog gamybos padalinio, turinčio šiluminę elektrinę, kurios veikla patenka į šio I priedo taikymo sritį, savininkui pagal šios direktyvos 7 straipsnį būtų atnaujintas šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų leidimas, kai jis perleido kogeneracijos įrenginį, kuris yra toje pačioje pramoninėje teritorijoje kaip ir šis gamybos padalinys ir kurio vykdomos veiklos pajėgumas nesiekia minėtame I priede numatytos ribos, įmonei, besispecializuojančiai energijos sektoriuje, sudarydamas su šia įmone sutartį, kurioje, be kita ko, numatyta, kad šio kogeneracijos įrenginio pagaminta energija bus tiekiamą minėtam gamybos padaliniui, jeigu šiluminė elektrinė ir kogeneracijos įrenginys nėra tas pats įrenginys, kaip tai suprantama pagal minėtos direktyvos 3 straipsnio e punktą, ir bet kuriuo atveju gamybos padalinio savininkas nebėra kogeneracijos įrenginio operatorius, kaip tai suprantama pagal tos pačios direktyvos 3 straipsnio f punktą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 67 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (penktoji kolegija) nusprendžia:

2003 m. spalio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/87/EB, nustatančios šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą Bendrijoje ir iš dalies keičiančios Tarybos direktyvą 96/61/EB, iš dalies pakeistos 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/29/EB, 3 straipsnio e ir f punktai, siejami su jos I priedo 2 ir 3 punktais, turi būti aiškinami taip, kad pagal juos nedraudžiama, jog gamybos padalinio, turinčio šiluminę elektrinę, kurios veikla patenka į šio I priedo taikymo sritį, savininkui pagal šios direktyvos 7 straipsnį būtų atnaujintas šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų leidimas, kai jis perleido kogeneracijos įrenginį, kuris yra toje pačioje pramoninėje teritorijoje kaip ir šis gamybos padalinys ir kurio vykdomos veiklos pajėgumas nesiekia minėtame I priede numatytos ribos, įmonei, besispecializuojančiai energijos sektoriuje, sudarydamas su šia įmone sutartį, kurioje, be kita ko, numatyta, kad šio kogeneracijos įrenginio pagaminta energija bus tiekiama minėtam gamybos padaliniui, jeigu šiluminė elektrinė ir kogeneracijos įrenginys nėra tas pats įrenginys, kaip tai suprantama pagal minėtos direktyvos 3 straipsnio e punktą, ir bet kuriuo atveju gamybos padalinio savininkas nebėra kogeneracijos įrenginio operatorius, kaip tai suprantama pagal tos pačios direktyvos 3 straipsnio f punktą.

Parašai.